ANTONII RICCOBONI ORATIO.

IN OBITV TIBERII DECIANI CELEBERRIMI I. C.

Habita Patauij in augustissimo templo Carmelitarum vI. Id. Febr.
M. D. XXCII.

APVD Paulum Meietum
M. D. LXXXII.

ANTONII RICCOBONI ORATIO IN OBITV Tiberii Deciani celeberrimi I.C.

Agnam calamitatem, Aud. ornatissimi, ex morte Tiberij Deciani, Doctoris, & Equitis præstantissimi, accepimus; magnamq; iacturam in obitu iurisconsulti tam egregij, atq; eximii nobilissimum fecit gymnasium Patauinum; ut cum eius præsidio priuati simus, cuius singulari sapientia nitebamur, merito mœreamus omnes; merito mœstitiæ nostræ non obscuram significationem demus. Sed in communi omnium luctu ea est consolatio capienda, quòd ipse non solum quotidianis laboribus, atq; assiduis uigiliis suis nominis sibi immortalitatem comparauit: uerum etiam uitæ integritate, innocentia, probitate, Christiane uiuendo, & Christianissime moriendo, aditum sibi in cœlum patefecit. E quidem hũc communem mœrorem, egregia huius pompa funeris, honestissimo, & frequentissimo hoc uestro concursu declaratum, non possum nõ omnibus laudibus efferre. Sed quemadmodum, cum Achilles sociis suis narraret, Patroclum amicum suum in quiete sibi uisum esse de flentem miseriam suam, & rogantem, ut suum sepulturæ corpus daretur, in eis statim excitata est admirabilis quædam lugendi cupiditas, non sine aliqua iucunditate ex ipsius Patrocli recordatione, & quasi conspectu: sic ego non uereor, ne ex tanti uiri grata commemoratione uos in tanto omnium dolore illam percepturi sitis delectationem, quòd ipse ita uixerit, ita mortuus sit, ut eius rerum gestarum memoria nunquam intermoritura esse, eiusq; mors immortalem, & felicem ipsi attulisse uitam uideatur. Etenim, dum hanc uitam mortalem uixit, tametsi floruit honoribus & abundauit iis reb. quæ summopere ab hominibus appeti consueuerunt: felix tamen appellari non potuit, quòd ea sit huius ipsius uitæ conditio, ut ante obitum neminem nominari beatum merito posse recte dixisse Solon existimetur. Maxima enim, & plurima hominibus mala proposita sunt; de quibus non eo animo, eoq; consilio nunc esse aliquid dicendum arbitror, quo Cyrenaicus Hegesias dicitur disputasse, qui hanc miseram uitam ita deflere solitus est, ut multi eo audito mortem sibi consciuerint, idcircoq; illa ipsa amplius disputare à Ptolemæo Aegypti Rege prohibitus sit: sed cum uobis nec possim, nec, ut possim, uelim hoc tempore persuadere, hæc terrena membrorum uincula, has corpo-

tis compages, hunc corporeum carcerem, in quo animi inclusi sunt, iniussu Dei esse infringendum, sat habeo, si in memoriam uestram reuocem, in hac uita nullam felicitatis spem esse ponendam, in qua maximis, atq. innumerabilibus miseriis, & calamitatib. homo subiectus est, non solum propter aduersam fortunam, uerum etiam propter corporis morbos, atq. animi perturbationes tot, ac tantas, ut bene cum eis actú esse existimari debeat, qui ex his corporibus euoluerint. Fortuna enim multas, atq; ingentes hominibus difficultates, ac molestias obiicit; exilia, uincula, egestatem, orbitatem, contemptum, odia ad eos agitandos exercet; cumq; interdum opes, honores, imperia permittat, est tamen adeo inconstans, ac uolubilis, ut pleraq; eius bona in miseriam, & calamitatem conuertantur. Quid cõmemorem multitudinem, & uarietatem morborum, qui immensam prorsus, atq. inexplicabilem dolendi materiam corporibus afferunt humanis? plurimis enim, & maxime uariis ægrotantibus homines conflictantur; ut strangutia Epicurus, dysenteria Polyænus, tabe Nicocles, aqua inter cutem Agathobulus, multiplici febre, multiplici insania, lethargo, elephantia. nobili illa morborum Regina Podagra, quæ Bacchi, & Veneris filia dicitur, aliisq; alii miserrime excruciati sunt; neq; solum multos, magnosq; dolores hominum corpora ex se se colligunt, uerum etiam uerbera, uulnera, uenena, extrinsecus inferuntur, nulla pene nõ parte mortifera; & pernicioſi sunt morsus ferarum, ac in primis serpentium, aspidis, ceraſtæ, dipsadis, chelydri, atq. etiam, scorpionis, & phalangii. Cum autem tot, tantiq; morbi corpus humanum perturbent, nec animus quidem uacuus est a maximis, plurimisq; perturbationibus, quæ eum miserum prorsus, atq; infelicem efficiunt. Nam uoluptatum illecebræ, dolorum faces, dignitatum splendor, obscura, & contempta paupertas, honorum sitis, ignominiæ metus, aliæq; furiæ, & pestes eum conuellunt, ac labefactant: eum compelluut in primis, & funditus conturbant furentis libidinis flatus: in eo solet radices agere immensa illa, atq; inexplebilis ac cumulandarum opum auiditas, quæ non solum inopia, sed etiam copia incenditur: is inflamatur facibus illius perturbatricis humanarum rerum, corruptricis optimi cuiusq; ingenii, concitatricis bellorum omnium ambitionis, quam nunquam consenescere, sed semper in eis, quos semel occupauit, uirere doctissimi homines censuerunt. His igitur, & aliis tot, tantisq; malis, quibus subiecta est uita humana, liberatus præexcellentissimus uir, Tiberius Decianus,

quam felicitatem in hac uita habere non potuit, ad eam ex Dei optimi maximi uoluntate per mortem per ductus est. Neq; enim aliter existimare possumus de eo, qui maximas, clarissimasq; uirtutes ex præstanti patriæ nobilitate hauserit, ex liberali parentum institutione arripuerit, ex præclaris litterarum studiis expresserit, ut ad rectum à natura factus, & educatione, ac bonarum artium pertractatione formatus esse omnibus uideretur. Nam originem traxit à nobilissima Carnorum regione, quod Forum Iulium nuncupamus, cuius regionis præstantia ex optimis, & præstantissimis ingeniis, quæ in ea oriuntur, quorumq; maximus numerus in hunc ingenuarum artium mercatum quotannis confluit, perspici facile potest; & natus est in celebri urbe Vtino, copiosa, & ad omnem laudem præstantibus hominibus affluenti; quæ tot uiros in omni genere excellentes protulit, ut si enumerare omnes uelim, hodie finem facturus non sim; inter ceteros autem produxit duo illa clarissima earum artium quæ ad Humanitatem pertinent, quasi limina, immo potius lumina, & eloquentiæ flumina, atq; orationis fulmina, Romulū Amasæum, & Franciscum Robortellum, quorum ille in celeberrimo Bononiensi gymnasio, hic & in Bononiensi, & in Patauino principem uteris tradendæ eloquentiae locum maxima sua cum laude, ac prope incredibili omnium cum admiratione obtinuit; qui uiri litteratissimi ea doctrinæ documenta dederunt, ea litterarum monumenta reliquerunt, ut clariores, atq. illustriores sint, quàm ut aliquo orationis meæ lumine indigere uideantur. Hoc tanto patriæ splendore illustratus Tiberius Decianus nec familiæ quidem caruit claritate, quae inter patritias Vtini familias fulget, clariorq; cum ab aliis, tum uero à Tiberii patre Io. Francisco reddita est, uiro omni laude cumulato, ciue egregio, legum Doctore eximio. Cumq; Tiberius iis artibus instructus, quæ ætatem puerilem ad Humanitatem informant, annos natus quatuordecim in hoc gymnasium se contulisset, eloquentiamq; cum iuris ciuilis, ac pontificii scientia per octo annos coniunxisset, atq. obscurissima Theoremata in patria sua publice disputasset tanto ingenio, & doctrina, tantaq; dicendi copia, & memoria, ut omnib. esset admirationi, ac tandem in clarissimo Collegio Patauino Iuris utriusq; Doctor declaratus esset; in patriam rediit, ut eam excellenti consilio, atq. opera adiuuaret, statimq; adhiberi cœptus est ad publica munera abeunda, & præcipuas patriæ suae dignitates administrauit, deq; rebus grauissimis ad Serenissimum Venetiarum Prin

cipem legatus missus est ; in quib. publicis officiis exequendis eam prudentiam,fidem, diligentiam,integritatem , eloquentiam exercuit, ut omnibus ciuibus suis esset amabilis,atq; adeo etiam admirabilis. O ciuē optimū, æterno præconio celebrandum.Neque uero solum in ciuium auctoritatē,& statu ciuitatis defendendo se uirum eloquētissimum ostendit; uerum etiam in priuatorum caussis pertractandis, aliquod enim ipse tempus amicorum temporib. transmisit,sum maq; animi,ac corporis contentione in priuatorum periculis caste, integreq. uersatus est, potissimum Venetiis,ubi ad eum audiendum tanquam alterum Demosthenem,atq. alterum Ciceronem,maximus fiebat hominum concursus,ut non solum optimus ciuis Vtinensis, uerum etiam optimus orator extiterit. Accessit tertium ornamentum, quod optimum quoq. iudicem se praebuit.Cum.n.eius prestā tissima excellentia,& excellentissima præstantia omnib. nota,atq. explorata esset, nemo erat ex Venetis Senatoribus, cui aliqua ciuitas gubernanda committeretur,qui eum sibi assessorem non expeteret. Quamobrem assessor fuit,& Vicetiæ clarissimo uiro,Laurentio Venerio,& in hac urbe ei præstantissimo uiro, qui postea factus est S. R.E.Cardinalis, Bernardo Naugerio, & Veronæ amplissimo uiro, Francisco Venerio,ei, qui Venetorum principatum est consecutus: summo.n.uiro cum summis uiris contigit uersari;qui si munus assessoris perpetuo exercere uoluisset,cum unus prae ceteris expoſceretur, precipuas omnes Veneto Imperio subiectas ciuitates sine dubio gubernasset.Sed uir ad commune commodum,& utilitatem natus quartum decus appetebat, eamq; curam habebat infixam in animo sempiternam, ut publicus iuris interpres existeret; cumq; interpretis munus in duab. potissimum rebus positum sit, in consilio dando,& in iure explicando, dici non potest,quam egregie,& admirabiliter utrumq; præstitetit.Nam cum esset assessor Bernardo Naugerio, deficiente in hoc gymnasio explicatore eius partis iuris, quæ ad crimina dicitur pertinere,huiusmodi onus Tiberius sibi honorifice impositum tam feliciter sustinuit, ut omnes iuris studiosi,qui Patauii erant, ad eum audiendum confluerent, eiusq. explicationes tanquam oracula quędam audirent.Itaq. tunc præclarum specimen dedit futuræ gloriæ suæ. Ex qua publici muneris functione ad exercendum Veronæ iudicium, ut Francisco Venerio gratificaretur , se contulit, ita tamen ut ei iuris publice interpretandi locus reseruaretur; ac Verona reuersus in locum excellentissimi iurisconsulti Hie-

tonymi Cagnoli tunc mortui ad explicationes iuris ciuilis ordinarias,& matutinas suffectus est, anno post Christum natum millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo,ætatis suæ quadragesimo tertio,cum ortus esset anno millesimo quingentesimo nono.Quam interpretis dignitatem per triginta gessit annos præclarissime,& quidem cum præstantissimis collegis gessit; primum cum clarissimo iurisconsulto,comite,& equite, Marco Mantua Benauidio,quem præceptorem habuerat,digno mea quidem sententia,qui alteros uiuat nonaginta tres annos ad commodum,& splendorem honestissimæ domus suæ, atq. aliquo etiam temporis spatio cum egregio Doctore Francisco Mantica Fori Iulii lumine fulgentissimo: deinde cum summo iurisconsulto,Iacobo Menochio,qui,quamuis præstantissimus, ei semper cedens amabilem cum eo per decem annos loco secundo cõcursum propter eius dignitatem etiam primis aliorum gymnasiorum locis antepositus. Principem enim apud collegas suos locum Decianus obtinuit, præterquàm apud Benauidium; ceterisq; ea demum publici decreti declaratione prælatus est, ut in gradu dignitatis nemo ei par esse posset; atq. eum se perpetuo præbuit,ut ipsum maxima semper iuuenum frequentia cum maxima attentione, atq. admiratione audiuerit, ut ipsum tanquam cœlo delapsum interpretem omnes suspexerint,deniq. ut ipso nullus unquam interpres extitisse glorioſior uideatur ; à quo prope innumerabiles doctores propter eius maximam auctoritatem , & sapientiæ, atq. eloquentię gloriam insignia doctrinę suæ, accipere dignissimum iudicarunt. Quod attinet ad consulendi munus,satis constat,Patauii neminem unquam sæpius, quàm eum fuisse consultum; ut eius domus haberetur huius totius ciuitatis, immo uero totius Italię atq. uniuersi terrarum orbis celeberrimum oraculum, unde Principes omnes, Duces, Reges, Imperatores, Pontifices, nedum inferiores personae, consilium petebant.Atq. in consulendo ita eum excelluisse compertum est,ut re ab ipso declarata, melius non quæreretur: cuius excellentiae amplissima sunt testimonia consiliorum magna uolumina ab eo edita;& testis quoq; est Illustrissimus Senatus Venetus, qui eum his ultimis temporibus honestissimo continuato præmio mille , ut appellant, scutatorum,& quamdignissimo huius gymnasii oblato loco, quem supraordinarium uocant, sibi in iure consulentem deligere auebat. O uirum præclarissimum atq. omnibus laudibus ornatissimum, merito in aliis clarissimis gymnasiis,& potissimum Bononiensi expeti-

tum,atq. eò etiam ſummis precib. inuitatum; merito à Pio IIII. Pontifice. Max. dignum exiſtimatum,qui,ſi oblatam conditionem accipere uoluiſſet, ad grauiſſimas Reip. Chriſtianę cauſſas Romæ iudicandas Rotæ Auditor conſtitueretur; merito ab eo, cuius felicisſimo principatu nunc fruimur,Serenisſimo Venetiarum Principe, Nicolao Pontio, ſummo litterarum patrono,Equitis dignitate decoratum. Quòd ſi M.Catoni Cenſorio ad gloriam fuit inſigne, ut trib. ſummis reb. ornatus exiſtimaretur,& optimus ſenator,optimus orator, optimus imperator celebraretur: ſi P. Craſſo Mutiano ad famam fuit illuſtre, ut quinq; bonarum rerum maxima, & præcipua habere diceretur,quòd eſſet ditisſimus, quòd nobilisſimus,quòd eloquentisſimus, quòd iurisconſultisſimus, quòd Pontifex maximus: cur Tiberius Decianus ſummis laudibus non efferatur, qui optimus ciuis, optimus orator,optimus iudex, optimus iuris interpres cognitus eſt? Accedit ad magna eius decora,& ornamenta, quod prętер ſcripta quamplurima,&litterarum monumenta,quæ cum in lucem, & aſpectum hominum proferentur, magnum iuris ciuilis ſtudioſis afferent adiumentum, tres etiam filios procreauit ſe ipſo digniſſimos; Nicolaum,legum Doctorem excellentisſimum, ad regendam Vtinenſem ciuitatem ſæpius deputatum,grauiſſimis de cauſſis ad Sereniſs. Venetiarum Principem legatum miſſum.Io. Franciſcum, uirum ornatisſimum,ad Vtinenſis itidem ciuitatis rectionem ſæpe deputatum: Roncadenum, uirum optimum, atq; Oeconomicum accuratisſimum; qui cum parentis facem ſibi prælucentem habeant ad uirtutem, ſuæ quoq; præſtantis naturæ ſtimulis incitati domus ſuæ dignitatem non modo non imminuunt, ſed etiam(quod inter omnes conſtat)quam maxime amplificant. Hac tanta celebritate famæ cum ad annum ætatis ſuæ ſeptuageſimum tertium peruenisſet,morte quidem ſua maximum ſui deſiderium apud omnes reliquit,ac mœrorem prope incredibilem omnibus attulit: ſed egregiis, atq; excellentib. uirtutib. ſuis non ſolum nomen ſuum reddidiſſe immortale, uerum etiam in cœlum penetraſſe exiſtimatur. Quamobrem quem dolorem noſtra ipſorum cauſſa capimus, eius cauſſa deponere debemus,cum præſertim in hoc ipſo,quod nobis contigit, malo nihil pro ſint lachrimæ,& ſqualores, nihil gemitus,& ſingultus, ſummaq; ſtultitia ſit fruſtra confici mœrore. ubi proſici nihil poſſit. Mortuus certe eſt Tiberius Decianus, ſi modo mortuus dicendus eſt is, qui in perpetuum per gloriam uiuere intelligitur. Mortuus,

inquam, est: at erat mortalis; at tres,& septuaginta annos natus: at plus quàm triginta annos iuris interpretationem cum summa gloria professus. Nemo. n. gloriari potest in hac uita se immortalem existere. Nã ut sis nobilissimus, ut ãtiquissimo genere natus, ut præstantissimo rũ maiorũ imaginib. exornatus, ut abundes diuitiis, honorib. propin quis, amicis, omnib. reb. quæ suauem,& iucundam uitam efficiunt, ut eloquentia ualeas, doctrina polleas, gratia splendeas, auctoritate ful geas, prospera fortuna omnib. in reb. utaris, ut si prætor, ut præfectus, ut consul, ut dux, ut imperator, deniq. rex, deniq. regum rex. Ire tamen restat, Numa quò descendit,& Ancus. Omnib. n. est moriendum, & tam fragilis existit, tam fluxa, tamq. caduca humanæ uitæ condi tio, ut merito eam poetæ simulachro, pulueri, umbræ similem esse dixerint. Quam moriendi conditionem sapientissime animaduerte runt ueteres illi tantopere celebrati, Anaxagoras, Pericles, Xenophon, Puluillus, Cato, Metellus, alii quàm plurimi, qui necessariorum suorum obitum fortissime ferendo pulcherrimum nobis exemplum re liquerunt ad mortem mortalium æquo animo tolerandam. Cum igi tur Tiberius Decianus tot, tantilq. huius uitæ incommodis liberatus ad nominis immortalitatem satis diu uixerit, atq. alis innocentiæ, ac probitatis suę ad globos cæleſtes euolasse credatur, nullumq. remedium inueniri possit, quo nobis restituatur; oportet nos diuinæ uoluntati acquiescere,& insignes, ac præstantes eius uirtutes pro uirib. imitari, atq. interim meminisse, nos esse homines,& mortales.

FINIS.

Cum Licentia Superiorum